
Comunicat de presă

<i>Data</i>	7 martie 2017
<i>Contact</i>	Mihnea Anastasiu Media Relations Manager Tel: +40 21 225 3546 Email: mihnea.anastasiu@ro.pwc.com

---

România are un potențial semnificativ în sectorul agricol, însă se confruntă cu o productivitate foarte scăzută, arată o analiză a PwC România

- *România are 6-a cea mai mare suprafață agricolă utilizată dintre țările UE și este printre primii 10 exportatori mondiali de grâu și porumb;*
- *Agricultura României este însă insuficient mecanizată, afectată de fragmentarea proprietății agrare, lipsa capitalului și a sistemelor de irigații, precum și lipsa educației profesionale a lucrătorilor agricoli;*
- *PwC România propune un set de măsuri complexe pentru îmbunătățirea productivității agrare.*

România este una dintre țările europene cu cel mai ridicat potențial în sectorul agricol, având a 6-a cea mai mare suprafață agricolă utilizată dintre țările UE, însă se confruntă cu un randament foarte scăzut al producției agricole, din cauza mai multor factori, arată o analiză a PwC România.

Astfel, România avea la nivelul anului 2013 o suprafață agricolă utilizată de 13,9 milioane de hectare, după cea a Franței (29 mil. ha), Spania (23,6 mil. ha), Marea Britanie (17,3 mil. ha), Germania (16,7 mil. ha) și Polonia (14,4 mil. ha), dar mai mare decât cea de care dispuneau Italia (13,1 mil. ha), Ungaria (5,3 mil. ha) sau Bulgaria (5,1 mil. ha).

60% din suprafața agricolă utilizată a României (8,2 mil. ha) o reprezintă terenul arabil, iar din această suprafață circa două treimi sunt folosite pentru culturi de cereale. Astfel se face că România este unul dintre cei mai mari 10 exportatori de cereale din lume (locul 9 în lume la exportul de grâu și locul 6 la exportul de porumb).

Deși cea mai mare parte a suprafeței cultivate este utilizată pentru cereale, acestea generează mai puțin de 25% din valoarea producției agricole totale (în valoare de 14.2 miliarde de Euro în 2015).

Ponderea agriculturii în Produsul Intern Brut al României a scăzut constant în ultimii 20 de ani. De la 22,6 în 1993 la sub 5% din PIB în 2015. Această scădere a venit pe fondul transformării structurale a economiei românești, de la o economie preponderent industrial-agrară, la una bazată în principal pe servicii.

Deși contribuția agriculturii la PIB este în scădere, România are în continuare cea mai mare pondere a sectorului agricol în structura PIB dintre toate țările din Uniunea Europeană, de 3 ori și jumătate mai mare decât media europeană. În plus, la nivelul anului 2014, agricultura angaja 27,3% din populația activă a României, de peste 6 ori mai mare decât media europeană de 4,4% din populația activă.

Ponderea forței de muncă din România ocupată în agricultură avea în 2014 o valoare destul de apropiată de cea înregistrată în 1992, deși ponderea agriculturii în PIB a scăzut de peste 4 ori în această perioadă, semnaland pierderi importante de eficiență. Practic, valoarea adăugată brută pe persoană ocupată în agricultură se ridică în anul 2013 la doar 18% din media Uniunii Europene, iar situația este și mai îngrijorătoare dacă ne raportăm la țările din Europa de Vest. Valoarea adăugată brută generată de o persoană ocupată în agricultură în România este de doar 7% din cea generată în Franța, respectiv 9% din cea generată în Spania.

Dacă luăm în considerare valoarea adăugată brută la hectar, România se situează tot pe una dintre ultimele poziții, aceasta fiind în jur de 600 EUR/ha (2013). Prin comparație în țările din Europa de Vest valoarea adăugată brută la hectar depășește 1.000 EUR/ha.

Aproximativ 85% din totalul forței de muncă din agricultură este nesalariată – lucrând pe propriile exploatații agricole de subzistență. Prin contrast, ponderea medie a lucrătorilor nesalariați din sectorul agricol în UE este de 72%, iar în unele state chiar cu mult mai redusă (Spania- 50.%, Franța – 63.1%, Germania – 55.8%).

„Țările cu cei mai mulți lucrători salariați în agricultură sunt cele care înregistrează și cea mai ridicată valoare adăugată brută generată la nivel de lucrător. Toate acestea conduc către problema fundamentală cu care se confruntă agricultura românească, și anume randamentul relativ mic al producției agricole”, a declarat Bogdan Belciu, Partener, Servicii de Consultanță pentru Management, PwC România, coordonatorul studiului.

„Având în vedere suprafața agricolă vastă și rata de utilizare rezonabilă din România, este clar că randamentul producției este principalul factor limitator al sectorului agricol”, a adăugat Bogdan Belciu.

Randamentele României sunt în urma mediei europene cu 37.1% la producție de grâu și 49.3% la producția de porumb, iar România este depășită de multe țări din Europa Centrală și de Est la acest capitol.

Randamentele slabe în producția de cereale limitează volumul, valoarea și contribuția la PIB a producției anuale de cereale. Există mai mulți factori care explică acest randament slab:

- **Fragmentarea exploatațiilor agricole**

România suferă de cea mai acută problemă de fragmentare a proprietății în agricultură dintre toate țările din Uniunea Europeană și are o mărime medie de exploatație similară cu Malta sau Cipru, țări insulare cu suprafețe agricole mult mai mici decât cea a României.

Aproape 75% dintre fermele din România au sub 2 hectare iar ponderea fermelor sub 10 hectare este de 98% din total ca număr și 39% din total suprafață agricolă utilizată. La polul opus, fermele cu dimensiuni de peste 100 hectare reprezintă doar 0.5% din numărul total, dar exploatează 49% din suprafața agricolă. În contrast cu celelalte state europene, segmentul fermelor mijlocii, între 10 și 100 de hectare, este relativ slab reprezentat în România.

„Franța și Cehia, țări cu randamente mari la producția agricolă, au peste 29% din totalul de ferme reprezentat de ferme de peste 50 de hectare – ponderea mare de ferme de peste 50 ha le oferă avantaje precum economii de scară, abilitatea de a atrage fermieri pregătiți, acces facil la finanțare și implicit tehnologizare mai rapidă”, a precizat Bogdan Belciu.

- **Nivelul de pregătire al fermierilor**

Forța de muncă din sectorul agricol românesc prezintă un nivel de instruire inadecvat în raport cu cel al altor state europene. Astfel, conform datelor Comisiei Europene, 96,4% dintre fermierii români au declarat că și-au însușit cunoștințele în domeniul agricol strict pe baza experienței practice, față de 70,9% dintre fermieri la nivelul Uniunii Europene

Nivelul de instruire al fermierilor din România se situează sub cel al noilor state membre precum Ungaria și Polonia, în cazul cărora 17,9%, respectiv 47,8% dintre fermieri raportează că au avut parte de instruire formală de bază și completă în domeniul agriculturii.

O altă problemă caracteristică sectorului agricol românesc din perspectiva resurselor umane o reprezintă faptul că nu există un statut profesional clar definit al agricultorului. Acest lucru are implicații puternice, pe plan fiscal și al asigurărilor sociale și asistenței de sănătate.

- **Nivelul redus al capitalizării în agricultură**

România se află pe penultimul loc din Uniunea Europeană din perspectiva capitalizării exploatațiilor agricole.

Printre cauzele acestui grad scăzut de capitalizare se numără și nivelul mare de fragmentare (lipsa economiilor de scară și a posibilității de a obține cu ușurință finanțare), venituri mici la nivel de fermă și lipsa instruirii agricole în rândul fermierilor.

Simptomele capitalizării scăzute în agricultură sunt numeroase și afectează în mod semnificativ randamentele producției. De exemplu, dotările tehnologice ale exploatațiilor agricole sunt rudimentare. Spre exemplu, mai puțin de 2% din exploatațiile din România dețin cel puțin un tractor.

Principala piedică în calea dotării tehnologice a agricultorilor români o reprezintă suprafața redusă a exploatațiilor agricole, care nu permite utilizarea eficientă a mijloacelor tehnologice moderne și nici nu justifică investiția în acestea, prin prisma recoltelor obținute.

O altă problemă o reprezintă lipsa de acces la infrastructură necesară, cum ar fi combustibilul lichid. Toate țările din UE, inclusiv Ungaria și Bulgaria, au atins o acoperire de 100% a zonelor agricole cu infrastructură de combustibil lichid, în timp ce în România acoperirea este de doar 56%.

România este mult în urma altor țări europene și din punctul de vedere a sistemului de irigații, în condițiile în care secetele afectează frecvent peste 50% din terenul agricol dar numai 12% din terenul agricol dispune de irigații viabile. Principalele probleme care limitează dezvoltarea sistemului sunt: fragmentarea ridicată a exploatațiilor agricole, care rezultă în multe ferme de dimensiuni mici și foarte mici, ce nu dispun de resursele economice necesare pentru repornirea sistemelor de irigații, proiectarea sistemelor de irigații pentru exploatații extinse, în condițiile în care în prezent gradul de fragmentare a exploatațiilor agricole este foarte ridicat, infrastructura și echipamentele de irigații învechite și energofage.

România este în urma celorlalte state membre UE din punct de vedere al cheltuielilor fermierilor cu produse de protecție a plantelor, care este încă un factor care afectează randamentele din agricultură.

România este pe penultimul loc din UE din perspectiva cheltuielilor din bugetul de stat pentru agricultura. Aceasta statistică nu spune povestea completă, deoarece o mare parte din investițiile în agricultura din România vin din programe ca Programul Național de Dezvoltare Rurală sau Politica Agricolă Comună care sunt finanțate în mare parte din bani europeni.

- **Evaziunea fiscală ridicată din sectorul agricol**

Potrivit datelor Consiliului fiscal, sectorul agricol are a doua cea mai mare pondere din evaziunea fiscală totală din România, 9% sau aproximativ 1,7 miliarde Euro.

Segmentul din agricultură în care acest tip de evaziune fiscală se manifestă cel mai puternic este cel al vânzării produselor agricole primare, mai ales cereale și legume-fructe. Producătorul vinde producția direct din câmp și aceasta ajunge la consumatorii finali la un preț de câteva ori mai mare, iar sumele nedeclarate între momentul cumpărării de către intermediar și vânzarea finală intră în evaziune.

Agricultura este de asemenea afectată puternic de fenomenul muncii „la negru”, însă acesta este mai greu de cuantificat, în condițiile în care se practică pe scară largă agricultura de subzistență și munca familială, neremunerată.

Soluțiile propuse de PwC pentru îmbunătățirea productivității sectorului agricol din România

Experții PwC România au propus mai multe soluții pentru îmbunătățirea productivității agriculturii românești:

1. **Optimizarea dimensiunii exploatațiilor agricole** prin înregistrarea proprietăților în sistemul național de cadastru, îmbunătățirea modului de acordare a subvențiilor pentru exploatațiile mici, stimularea asocierii fermierilor, introducerea unei dimensiuni minime comerciale și a unor măsuri fiscale țintite.
2. **Creșterea gradului de capitalizare exploatațiilor agricole** prin facilitarea accesului fermierilor la credite prin mecanisme de garantare a creditului agricol, stimularea utilizării sistemelor de irigații și modernizarea acestora, facilitarea accesului la fonduri europene și naționale relevante.
3. **Creșterea gradului de pregătire profesională a fermierilor** prin modernizarea și promovarea învățământului profesional și tehnic agricol, creșterea gradului de implicare a tinerilor în agricultură prin implementarea unor scheme de susținere a acestora (sau facilitarea acces la fonduri europene relevante, oferirea de servicii adecvate de consultanță și formare profesională.
4. **Reducerea evaziunii fiscale din sectorul agricol** prin licențierea depozitarilor de cereal, optimizarea taxării în sectorul agricol, măsuri reglementare de reducere a evaziunii fiscale.
5. **Dezvoltare rurală durabilă prin adoptarea ultimelor inovații din alte țări europene** prin integrarea verticală și orizontală a activităților exploatațiilor și formarea de clustere rurale, promovarea fermelor ce pun accent pe impact ecologic redus și generare de energie sustenabilă, promovarea unor modele moderne de gestionare a fermelor pentru a crește valoarea adăugată în agricultură, prin metodologii de rotație sau diversificare a recoletelor dar și prin aplicații de IT sau de robotică, promovarea inovării prin colaborare între universități, entități publice și private.

„Prin implementarea unui astfel de set de măsuri, România ar putea să-și sporească producția totală de cereale cu aproximativ 70%”, a conchis Bogdan Belciu.

Despre PwC

Scopul PwC este de a construi încredere în sânul societății și de a contribui la rezolvarea unor probleme importante. Firmele din rețeaua PwC ajută organizațiile și indivizii să creeze valoarea adăugată de care au nevoie. Suntem o rețea de firme prezentă în 157 de țări cu mai mult de 223.000 de specialiști dedicați oferirii de servicii de calitate de audit, consultanță fiscală și consultanță pentru afaceri. Spuneți-ne care sunt lucrurile importante pentru dumneavoastră și descoperiți mai multe informații despre noi vizitând site-ul www.pwc.ro.

© 2017 PwC. Toate drepturile rezervate.

PwC se referă la rețeaua de firme PwC și/sau la una dintre firmele membre, fiecare dintre acestea fiind o entitate juridică.

